

meitat del nom: 900: «villula de *Caramab*» (Alart, *Cart.* 11); *Carramat* en el gran Cartulari ms. d'Alart, III, 140; 1359: *Carramach* (CoDoACA XII, 116).

Ponsich (*Top.* 134) hiafegeix: *Odeyllono* 1353, i *Odello* 1626, 1632 i 1734.

HOMÒNIMS, sembla haver-n'hi alguns altres, si bé documentats en forma escassa o deficient.

3) No és clar que no sigui idèntic al (2) —en tot cas no (1)— però potser és un altre, situat més al SE., ja a Conflent. 957, com afr. de Fullà (que és uns 15 k. a l'ESE. del (2) i segueix afr.² «de una parte in *ipso riello* qui inde discurrit --- de III in *Odellone*» i una altra afr. que sembla ser ja en el Razès (Aude) (Moreau IX, 2, del cartulari de Cuixà): potser aquell «riello» és el torrent de *Riell*, que m'indicaren a Jújols 15 com afl. del riu d'Évol, per tant subafl. esq. de la Tet.

4) En un doc. de 1022 relatiu a Andorra «in *Udello*» figura com afr.² E. d'un paratge prop de Xovall i d'Enclar (*Cart.* Tavèrnoles, 61.10).

5) *Adillon* (oït així o *adilō*), nom d'una pagesia ribagorçana, te. Mont, pròxim al S. de Roda d'Isàvena (XIX, 20.21, 22.2).

6) En l'Alt Arieja, un doc. de 970 cita, en el «mester de Lordat», una «villa q.d. *Adalone*», junt amb Banat, Albiers i Saurat (*Hist.Lgd.* v, 266) que A. Molinier suggereix: «p-e église ruinée, près de *Surba*», que és arran de Banat: o sigui a l'esq. de l'Alt Arieja, una trentena de k. ONO. de (1) i de (2).

ETIM. L'àrea de (1) i de (2), i també els altres, correspon de ple al territori de Cerdanya i els seus adjacents E. i O., on predominen enormement, entre els noms de pobles d'origen obscur, els pre-romans de la família ling. basco-ibero-aquitana (i més si es repeteix encara en l'homònim 5); vegeu-ne una enumeració en *E.T.C.* I, 86-88: àrea que es prolonga encara fins bastant avall del Conflent (V. els casos estudiats a l'art. *Nyer*, supra, a *Suanyses* etc.). Això ja crea alguna presumpció favorable a les recerques per aquesta banda (C) que no deixarem, però, que ens tanqui els ulls envers altres possibilitats; les indicarem per les vies següents

A) Si insistim a cercar per la banda llatina, o romànica, només podríem pensar en un NP de la família de *Otius*, *Otidius*, en la qual no manca algun testimoni de *Otilius* (Schulze, 203. 403) si bé no de **Otilio*, *-onis*, que ens convindria, encara que podríem postular-lo (es donen casos com *Mario* al costat de *Marius*); és, però, un supòsit gratuït, que a penes podríem mantenir, no havent-n'hi cap suport en l'onomàstica catalana ni romànica. Descartem-ho.

B) Sí que trobem aquest suport, en un NP germànic; per a això almenys tenim el marxapeu del gran nombre de noms de pobles i castells catalans, que vénen d'un NP germànic. Car existeix un NP semblant en docs. cat.: *Odilone* és el nom del pare de

l'atorgant en un doc. del baix Rosselló a. 975 (que citaré en l'art. *Paçà*), *Odilo*, *Odilone*, és el d'un testimoni en un plet de 892 davant el rei Otó (*Hist.Lgd.* v, col. 2214-5); en fi *Odiloni* (dat., *Odilonis* gen.), fou el nom d'un comte de Besalú, mort ja el 820, però que firma el 812 junt amb altres comtes catalans (Baluze, *Capit.* p.1424, i col. 499). És clar que és un nom de la fecunda arrel germ. OD-, a la qual pertanyen *Odo*, *-on*, (Först. 1183), *Odilus* (Aebischer, *Onom.* 63); *Odiacer* i *Odebramn* (també en docs. catalans).

El fet de trobar-lo en textos antics de zones veïnes a Cerd. i Capcir, i ja com nom d'un comte, dóna versemblança a aquesta etimologia a desgrat de dificultats fonètiques; no és objecció forta el fet que la -D- intervocàlica es perd en la nostra fonètica, perquè hi hagué variant amb -T- (potser no deguda sols a la mutació consonàntica alt-alemanya, sinó també a variant expressiva: cf. *Oto*, rei dels francs; car de tota manera un nom germànic, fins amb -D-, essent d'introducció tardana pogué conservar-la: en tot cas sembla estar en OTO l'origen del nostre NL *Montadó* (<ODON).

Però hi ha altres entrebancs fonètics. Més greu és ja l'obstacle de la -ll- catalana, que de cap manera correspon a la -l- simple d'aquest ètimon; i també més aviat n'esperariem **Odló* amb síncope; i si suposéssim que havia estat arrossegat per l'exemple de noms com *Morelló*, *perelló*, *vermelló*, *merdelló* etc. només ens satisfaria tal excusa si tinguéssim indicis que la -l-és de data recent en els NL en estudi, però de fet hi ha d'haveri estat constant; ni hi ha avui var. popular en -l-, ni podem admetre que hi fos en les mencions antigues: trobem ja *ll* en (1) els aa. 839, 957, 1359, 1073, 1270, 1276; i en el (2) el 1359, 1353, i en (3) en el S. XVII; també en els homònims car és clar que els casos de -l- simple en les altres mencions medievals també significarien *l*, com era usual en els SS. X-XII. Forta raó ja per desconfiar d'aquesta etim. D'altra banda tal explicació hauria convingut a noms de castells, i justament no sembla haver-n'hi hagut cap en aqueixos 6 llocs.

Hi ha, per damunt de tot, la gran versemblança que dóna a una etim. pre-romana (C) la presumpció que hem establert al principi

C) D'ací que pensem en un nom derivat del basc *ote* argelaga, que ha donat una munió de NLL catalans. En els art. vinents trobarem *Odèn* OTÈ-GIN (uns 60 k. al SO. de 1), *Òdena*, la vall d'*Ora* (ÓTURA) i el val. *Otos*. En els Pirineus aragonesos, *Otin*<OTE-GÍN, *Otal* (*E.T.C.* I, 144), *Oto* (prop de Broto: *E.T.C.* I, 144 i n.18); i per la qüestió de l'enllaç d'*Altès*, abans *Aotese*, amb el bc. *ote-tsu*, veg. l'art. *Altès*. En fi l'etimologia de tot aquest grup de NLL pirinencs, ha quedat ben establerta des de la nota de *Top.Hesp.* II, 342, a la